

AFVALBEHEER GEMEENTE WEERT

Infocommissie gemeenteraad 17 maart 2020

Beleid Afvalbeheer

Math Oehlen

BASIS

- Art. 10.21 Wet Milieubeheer, lid 1
- *De gemeenteraad en burgemeester en wethouders dragen, al dan niet in samenwerking met de gemeenteraad en burgemeester en wethouders van andere gemeenten, ervoor zorg dat **ten minste eenmaal per week** de huishoudelijke afvalstoffen met uitzondering van grove huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld **bij elk binnen haar grondgebied gelegen perceel*** waar zodanige afvalstoffen geregeld kunnen ontstaan.*
- * sinds wetswijziging 2008 is er krachtens art. 10.26 vrijheid voor gemeenteraad om te kiezen voor "nabij perceel" i.p.v. "bij perceel" (=brengevoorziening)

SINDS 2006 TWEE KAPITEINS OP SCHIP

- Tot 2006 uitsluitend wettelijke nutstaak
- 1-1-2006 Besluit Beheer Verpakkingen van kracht
- Sindsdien twee kapiteins op schip
  - De gemeente
  - De producentverantwoordelijke voor verpakkingen (Afvalfonds/Nedvang)

Restafval 2006:

- 20% gewichtsprocent verpakkingen
- Licht spul
- 60% volumepercenten

Dit simpele gegeven verklaard waarom de introductie van de producentenverantwoordelijkheid gepaard is gegaan met veel logistiek geweld

“Wat schiet de maatschappij er mee op” verdween naar de achtergrond

Maar niet heus ..... Zeker niet in Weert

NUTSTAAK VERSUS ONDERAANNEMERSCHAP

- Gemeente maakt eigen afweging
- In welke mate wenst gemeente mee te werken aan het realiseren van taken die op de schouders van een derde rusten?
- Concreet: hoeveel doet gemeente voor Afvalfonds

AFWEGINGSKADER GEMEENTELIJKE INZAMELING

Service aan burger
Wettelijke Nutstaak (art. 10.21 WMB)

Milieu rendement

Financiën

NUTSTAAK INVULLING DOOR WEERT

- Wekelijks ophalen duobak op vaste dag
- Tarief varieert uitsluitend met grootte huishouden
- Op 1 juli overgang oude naar nieuwe inzamelaar

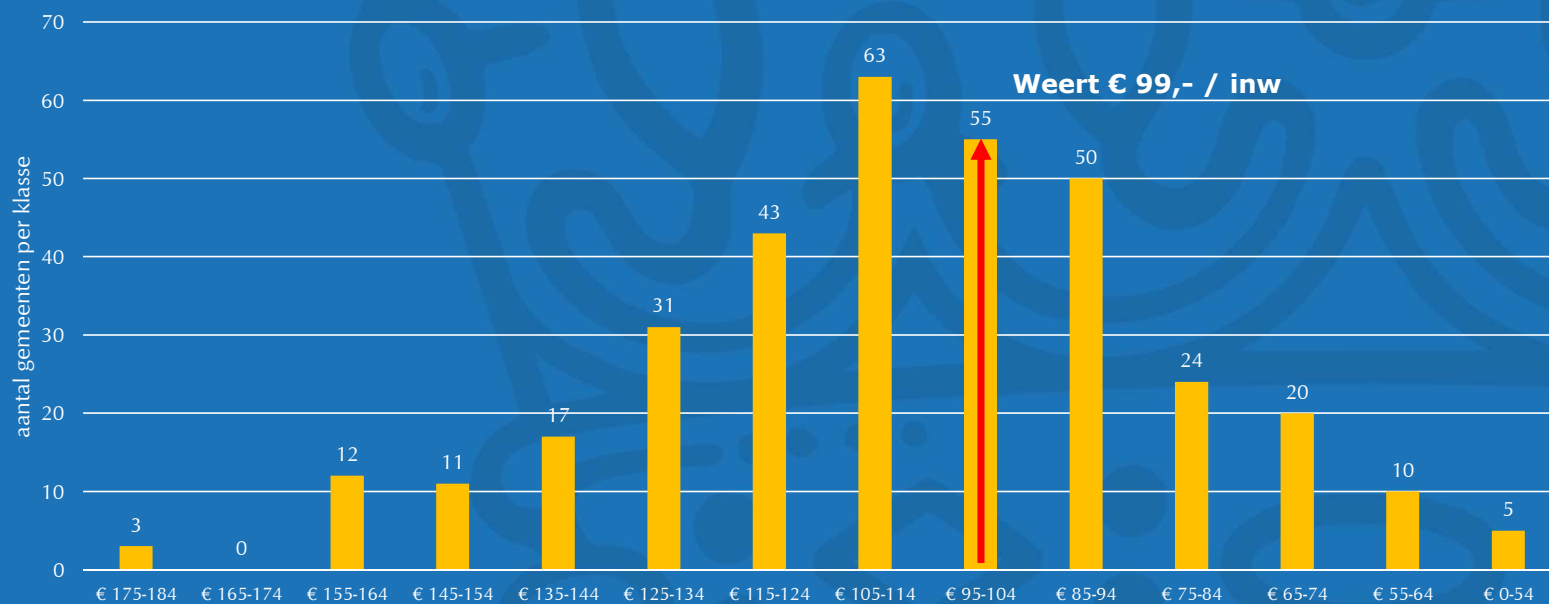

- Zie verder:
  - Notitie Achtergronden Inzamelsysteem Gemeente Weert; maart 2019 (<https://gemeenteraad.weert.nl/Vergaderingen/College-van-B-W/2019/02-april/10:00> bijlage bij punt 5)

FINANCIËEL: KOSTEN WEERTER AFVALBEHEERSYSTEEM 2020

OP DE RANGLIJST NEDERLANDSE GEMEENTEN

Frequentieverdeling van de Nederlandse gemeenten
naar reinigingsrecht en afvalstoffenheffing 2020 in €/inw

Bron: CBS op basis van gemeentebegrotingen

MILIEUOPBRENGST

Maatschappelijke opbrengst vs kosten verpakkingen jaarlijks

Bronnen:
CE/TNO, mei 2015 blz. 121 Milieueffectanalyse Raamakkoord Verpakkingen
Publieksrapport 2018 Stichting Afvalfonds Verpakkingen

- Maatschappelijke waarden: reductie CO2 en fijnstof, besparing grondstoffen, beslag agrarisch landgebruik. Deze zijn uitgedrukt in de eenheidsmaat geld; <https://www.ce.nl/publicaties/1646/milieueffectanalyse-van-de-raamovereenkomst-verpakkingen>

VOORKEURSVOLGORDE AFVALBEHEER

LADDER VAN LANSINK 2.0

A Preventie

B Hergebruik

C Recycling

D Energie

E Verbranden

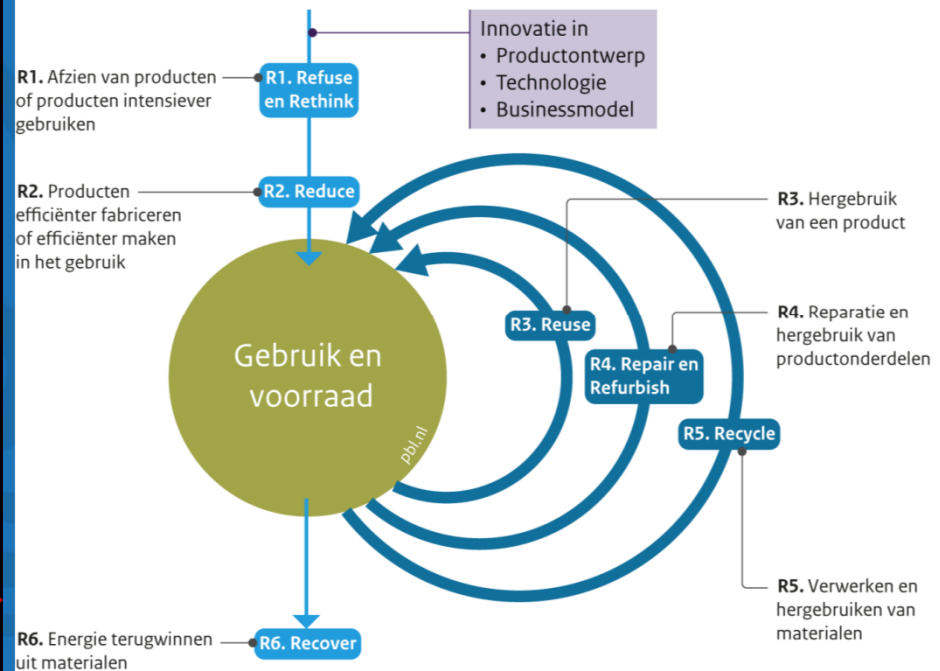
F Storten

Powered by Recycling.nl

De traditionele ladder

Figuur 2.4

R-ladder met strategieën van circulariteit

Bron: PBL

De ladder in de CE
Dreigt beperkt te worden tot R5
Essentie zit echter in R1 tm R4 (vooral minder en eco-design)
R5 = Meestribbel-strategie bedrijfsleven
Benadert het best "business as usual"

PREVENTIE PREVENTIE PREVENTIE

- Veel circulaire modellen zijn verspillender dan lineaire
- Plastic recycling is er zeker een van
- Daar lijkt de spreuk van Einstein op van toepassing

Citaat RIVM, 2020
Plastic Pact Nederland,
de Nulmeting, blz 79

"....het vermijden van plasticgebruik heeft een groter effect op het verlagen van de milieudruk dan het recycelen ervan".

- Dus:
  - Plastic minder toepassen
  - Verpakkingen anders ontwerpen
  - Rijkstaak d.m.v. wetgeving en handhaving
  - Zeker geen taak van de individuele consument of afvalscheider
- **Zuinige Economie betere term dan Circulaire Economie**

PRODUCENTEN VERANTWOORDELIJK I.P.V. INWONERS

QA12 In your opinion, how important is each of the following in reducing plastic waste and littering?
(% - 'Very important')

	Products should be designed in a way that facilitates the recycling of plastic	Industry and retailers should make an effort to reduce plastic packaging	People should be educated on how to reduce their plastic waste	Local authorities should provide more and better collection facilities for plastic waste	Consumers should pay an extra charge for single-use plastic goods (cutlery, cups, plates, etc.)
NL 	79%	87%	42%	45%	40%
EU27 	65%	65%	55%	50%	32%

Bron:
Eurobarometer 501, december 2019, blz. 73;
n=27.400; NL n=5.100; 3 antwoorden pp

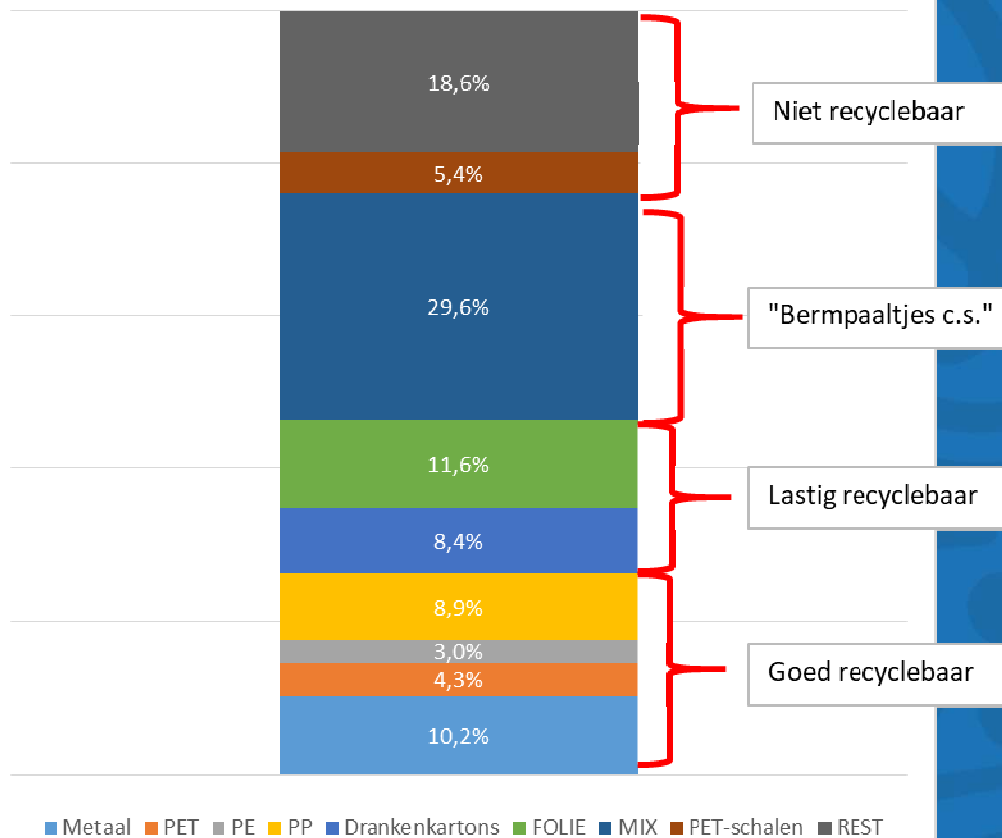
Van de Nederlanders vindt een twee keer zo grote groep dat de producenten verantwoordelijk zijn dan dat de inwoners verantwoordelijk zijn. Dat verschil is nergens in Europa zo groot.

Illustratie van bewuste inwoners v.s. lobby bedrijven richting gemeentebeleid (VANG).

Dit is ook visie gemeente Weert. Afvalbeheer is primair dienstig aan inwoners

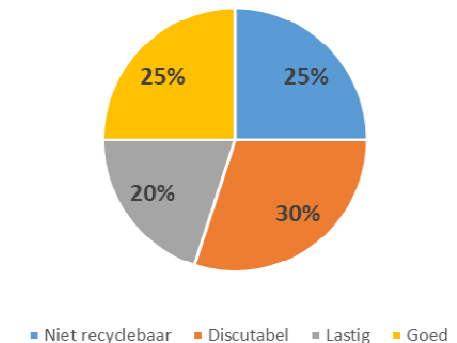
BEWUSTMAKING; TOETS AAN DE PRAKTIJK

Samenstelling brongescheiden PMD Weert 2018
Opgave in WasteTool

- Wat krijgt de afvalscheider terug?
- Behalve relatief bescheiden milieupact
- Ook matig cycleresultaat
- De "bermpaaltjes" industrie is zelfs discutabel
- RIVM, EY: downcycling $\neq$ recycling?

Recycleresultaat

20 september 2017

Meer plastic inzamelen levert beperkte milieuwinst: innovaties geboden

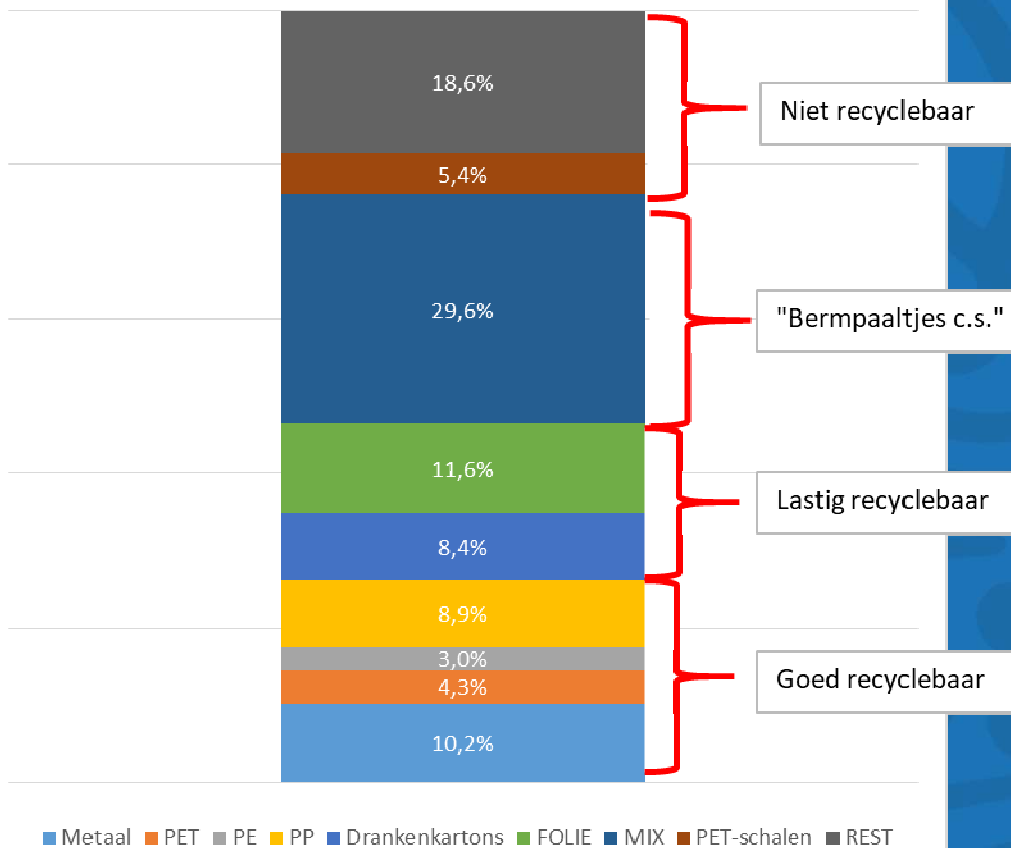
Initiatieven om de hoeveelheid ingezameld plastic afval van huishoudens verder te verhogen - bijvoorbeeld met de 'plastic heroes' - leiden niet automatisch tot extra milieuwinst. Meer nadruk op de kwaliteit van het plastic in plaats van de kwantiteit van het verzamelde plastic zou de milieuwinst kunnen vergroten. De overheid kan daaraan bijdragen door innovaties te stimuleren. Dit concludeert het Centraal Planbureau (CPB) in het rapport 'De circulaire economie van kunststof; van grondstoffen tot afval'.

Lees de [notitie](#) en het bijbehorende [achtergronddocument](#).

Het huidige ingezamelde plastic wordt verwerkt tot een nieuw basisproduct van matige kwaliteit dat beperkt bruikbaar is. Het beleid rond het recyclen van plastic is bovendien sterk gericht op het vergroten van de hoeveelheid ingezameld materiaal. Hierdoor kunnen grote voorraden van het beperkt bruikbare basisproduct ontstaan wat uiteindelijk tot het alsnog verbranden van het gescheiden afval leidt. Door het ingezamelde plastic beter te sorteren, gaat de kwaliteit van de gerecyclede kunststof omhoog. Dit leidt weliswaar tot hogere kosten, maar ook tot meer milieuwinst.

BEWUSTMAKING; TOETS AAN DE PRAKTIJK

Samenstelling brongescheiden PMD Weert 2018
Opgave in WasteTool

- € 656,- kosten/ton voor inzamelen, transport, sorteren (referentie: verbranden AEC: € 100,- incl verbrandingsbeslating)
- Daar bovenop de vermarktingskosten/opbrengst: Minus € 110,-/ton (directieverklaring; excl overhead)
- Schending van afspraken noopt tot eigen berekening:
  - Gemeente = opdrachtgever (tot 1-1-2023)
  - Toch "omerta" in markt over prijzen per materiaalsoort
  - Tegen afspraken Raamovereenkomst en contracten in
  - Gemeld bij VNG en Afvalfonds
  - Gedoogreactie -> ondoorzichtig voor publieke controle door opdrachtgevende gemeente
  - Nieuw regiemodel bevordert dit gebrek aan transparantie alleen nog maar
- Eigen berekening:

niet recyclebaar	25%	€ -120	€ -30
"bermpaaltjes" cs	30%	€ -280	€ -84
lastig recyclebaar folie en D	20%	€ -165	€ -33
goed recyclebaar	25%	€ 150	€ 38
			€ -110

PLASTIC-MIX OFWEL DKR-350

- DKR-350 is alleen laagwaardig toe te passen
- Laagwaardig plastic dat nog net geschikt is om in een vorm geperst te worden
- Industrie hier voor ontbrak nagenoeg in Nederland
- Export naar Duitsland
- Toepassingen: transportpallets, bodemrasters, beschoeiingsplaten, parkbanken
- Volkomen kunstmatige markt; producten worden verzonden om van het afvalplastic af te komen
- Verwerkers vragen tot € 300,- per ton om dit soort laagwaardige producten te fabriceren.
- Hoge Nederlandse subsidie verdringt Duits bedrijfsafval dat verder de wereld over gaat
- Afvalfonds = consument betaalt
- Zwaar gesubsidieerd minderwaardig plastic verdringt gemakkelijk recyclebare of eeuwig hernieuwbare materialen (vurenhouten pallets, stalen palen of platen)
- Vooral: er wordt afvalplastic in het milieu gepompt i.p.v. opgeruimd

BELEIDSPOSITIE WEERT

- Zorgtaak voor burgers voorop
- Afwegen taak voor producentverantwoordelijke op eigen merites
- Milieuresultaat Raamovereenkomst Verpakkingen niet afwezig maar toch heel relatief
- 2016 College-brief naar VANG-taakorganisatie en nationale politiek over VANG-doelstellingen; die worden niet onderschreven
- Blijkt nu ook gestaafd in de praktijk: te veel druk op afvalscheiden werkt contraproductief: vervuiling recyclebare stromen, openbare ruimte en calculerende burgers
- Weert landelijk kartrekker nascheiding
  - 2008 intentieovereenkomst nascheiden met Essent Milieu
  - 2009 Lobby 2^e kamer; resulterend in gelijkstelling bron- en nascheiding
  - 2010 en 2014 operationele overeenkomsten nascheiden met Attero

DUS GEEN:

DONDERDAG 13 FEBRUARI 2020, 14:00

DEEL DIT ARTIKEL:

Gemeente heeft gigantische financiële strop, omdat bewoners zo goed afval scheiden

Foto: Omroep Gelderland

Tilburg e.o. Den Bosch, Vught Oss e.o. Uden, Veghel e.o. Waalwijk, Heusden e.o. Meierij Bommelerwaard

Aan de kleding store hangt iedereen al het bewijsmateriaal van het Covid-19-gevoel. Rechte slachtoffers van Eindhoven met een verdienste. © Jan Zandee

Kledingcontainers steeds vaker vervuild: 'Slachtafval en injectienaalden, ik kom de smerigste dingen tegen'

SCHUNDELDEN BOSCH Luiers, stinkend slachtafval, incontinentiemateriaal of injectienaalden gaan niet altijd in een speciale zak of container, maar steeds vaker tussen het textiel. Dat komt steeds vaker voor. Ik vind niks meer gek. Maar ik kom de smerigste dingen tegen', zegt Martien van Eijndhoven.

Marc Bink 29-07-19, 11:36 Bron: BD

Financiële strop door afkeuren PMD-afval

Door: devolden Datum: 23 november 2018 10:02 Laatste update: 23-11-2018 10:02

Afgekeurd!

Foto: Gemeente De Wolden

Zuidwolde - Eerder dit jaar luidde de gemeente de noodklok. De afkeur van het PMD-afval bij het inzamelstation was groot en was een wekelijks probleem; in 2017 heeft het de gemeente zelfs € 150.000,- gekost. Het gaat nu veel beter, maar toch werd onlangs weer een groot percentage PMD-afval afgekeurd en dat levert een aardige financiële strop op.

Spreek van de Groep schoot het afval in zijn 18-rooster. © Gino Wouda

Journalist: 'Omgekeerd inzamelen in Bunschoten is een fiasco'

'Omgekeerd inzamelen afval stevent af op fiasco', kopte de krant. Volgens journalist en Bunschoten sjaak van de Groep is het in Bunschoten al een fiasco.

Spreek van de Groep 09-06-19, 09:00

WOENSDAG 4 MARCH 2020, 19:12

DEEL DIT ARTIKEL:

Arnhem past afvalcontainers aan, bewoners zetten gemeente bij grof vuil

Foto: Omroep Gelderland

STREEKNIEUWS

Boetes bij afvalcontrole

29-01-2020

OLDENZAAL - Oldenzaalse boas voeren extra controles uit naar de samenstelling van het gescheiden groente-, fruit- en tuinafval (gft) en het verpakkingsafval.

Helaas zit er nog regelmatig restafval tussen het ingezamelde gft- en het verpakkingsafval. Dit kan dan niet meer goed worden verwerkt. In sommige gevallen moet zelfs de hele lading in een vuilniswagen worden afgekeurd.

Regio Algemeen Sport Video Opinie Koken & Eten

Tilburg e.o. Den Bosch, Vught Oss e.o. Uden, Veghel e.o. Waalwijk, Heusden e.o. Meierij Bommelerwaard

Sommige inwoners van de gemeente Heusden zien dit beeld nooit: een geopende ondergrondse container voor huishoudelijk restafval. Ze bieden daar nooit iets aan. © Brigit Groenewald/RED

Heusden wil meer weten van 'nulaanbieders'

VLIJMEN - Heusden denkt na hoe ze de mensen die nooit huishoudelijk restafval hebben het best kan benaderen. Want de gemeente wil graag weten hoe deze zogeheten nulaanbieders dat klaar spelen. Misschien wordt dan ook duidelijk of veel mensen hun afval meenemen naar elders, of op andere manieren afvoeren.

Indrukwekkend minder afval of meer illegale stort?

IN AFVAL BELASTINGEN DUURZAAMHEID DOOR: RICHARD SANDEE OP 25 MEI 2018

Opnieuw blijkt dat een zogeheten diftar, waarbij inwoners afrekenen over de hoeveelheid afval die ze aanbieden, effectief is. Vooral de hoeveelheid restafval ligt indrukwekkend lager. Maar hoe zit het met de illegale stort?

WAAR RESULTEERT DAT IN VOOR DE CE EN HET BEDRIJF

- Weert zoekt het minder bij de inwoners maar is overtuigd dat innovatie in de markt moet gebeuren:
- Vervult initiërende klantenrol; initiatiefnemer, lobbyist en launching customer voor nascheiding
- Voorwaarde voor industrialisatie CE-processen door langjarige levering
- Met zulke klanten kan het bedrijf innoveren; Attero had als eerste een oplossing voor verwerking folies.

Officiële opening van Attero's Polymeren Recycling Plant door Frans Timmermans

Vrijdag 15 Maart 2019

Nieuws

De opening stond in het teken van de circulaire economie die belangrijk bijdraagt aan het tegengaan van klimaatverandering. Attero's CEO Paul Ganzeboom: "We zien graag een circulaire economie waarbij iedereen de waarde van kunststof recycling tot nieuwe producten zodanig beleeft dat er een voorkeursgedrag ontstaat voor het kopen van producten waarin gerecycled kunststof verwerkt is. Het circulaire wiel gaat echt draaien als bedrijven en overheden gaan inkopen op basis van 'recycled content'. De circulaire economie en het klimaat gaan dan hand in hand". Verbranding van afgedankt kunststof in een afvalenergiecentrale komt namelijk op ca. +1,6 ton CO₂-eq./ton input terwijl mechanische recycling uitkomt op ca. -2,3 ton CO₂-eq./ton input (CE Delft, 2018).

<https://www.attero.nl/nl/onze-verwerking/uw-verpakkingsafval-wordt-grondstof/onze-verwerkingstechnieken/>

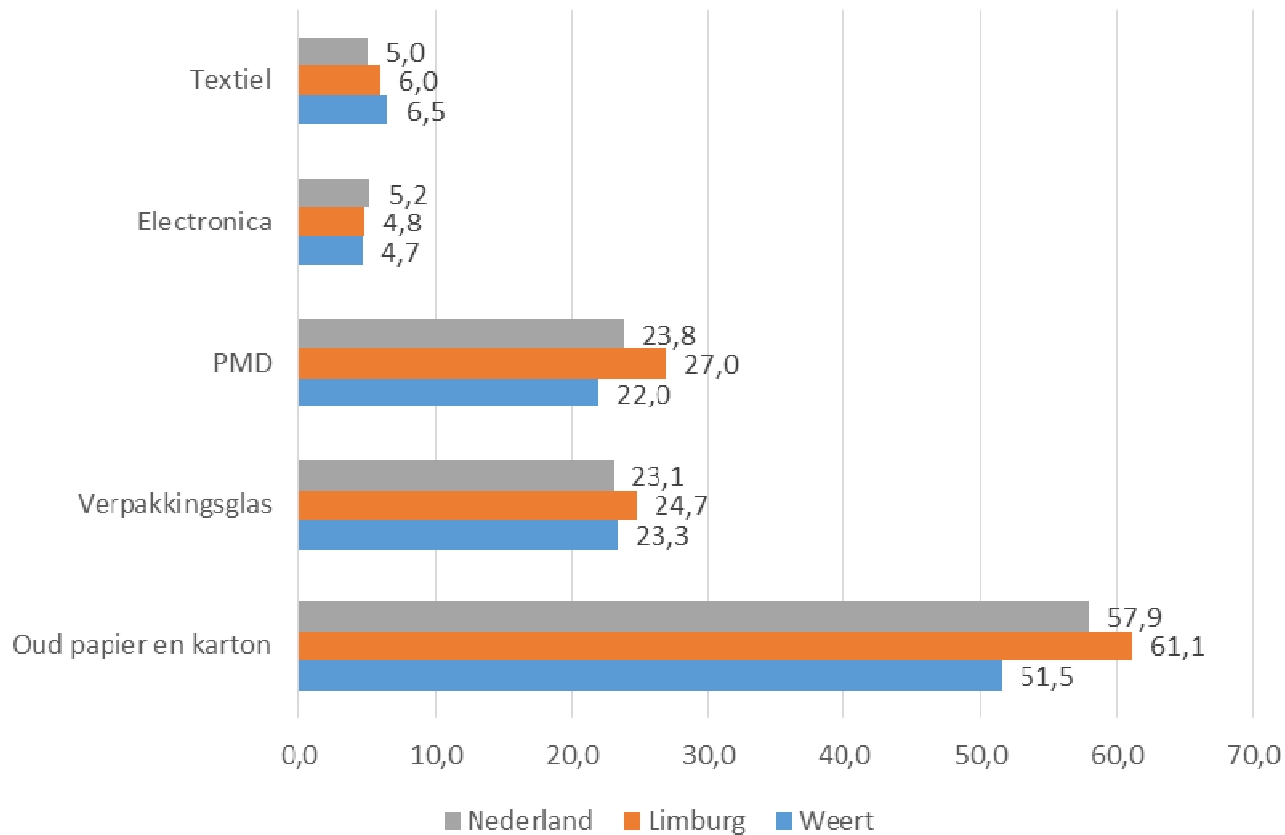
WAAR RESULTEERT DAT IN VOOR WEERT

- Nascheidingscontract t.b.v. verpakkingen (sinds 2008)
  - Geen investeringsrisico
  - Geen risico openbare ruimte
  - Geen risico op vervuiling recyclebare stromen
  - Geen dwang tot een krampachtig communicatiebeleid vol aanvechtbare aannames
- Evengoed 22 brenglocaties PMD en 31 voor glas
- Op financieel vlak een modale positie qua kosten van het afvalbeheersysteem

AFVALSCHEIDING

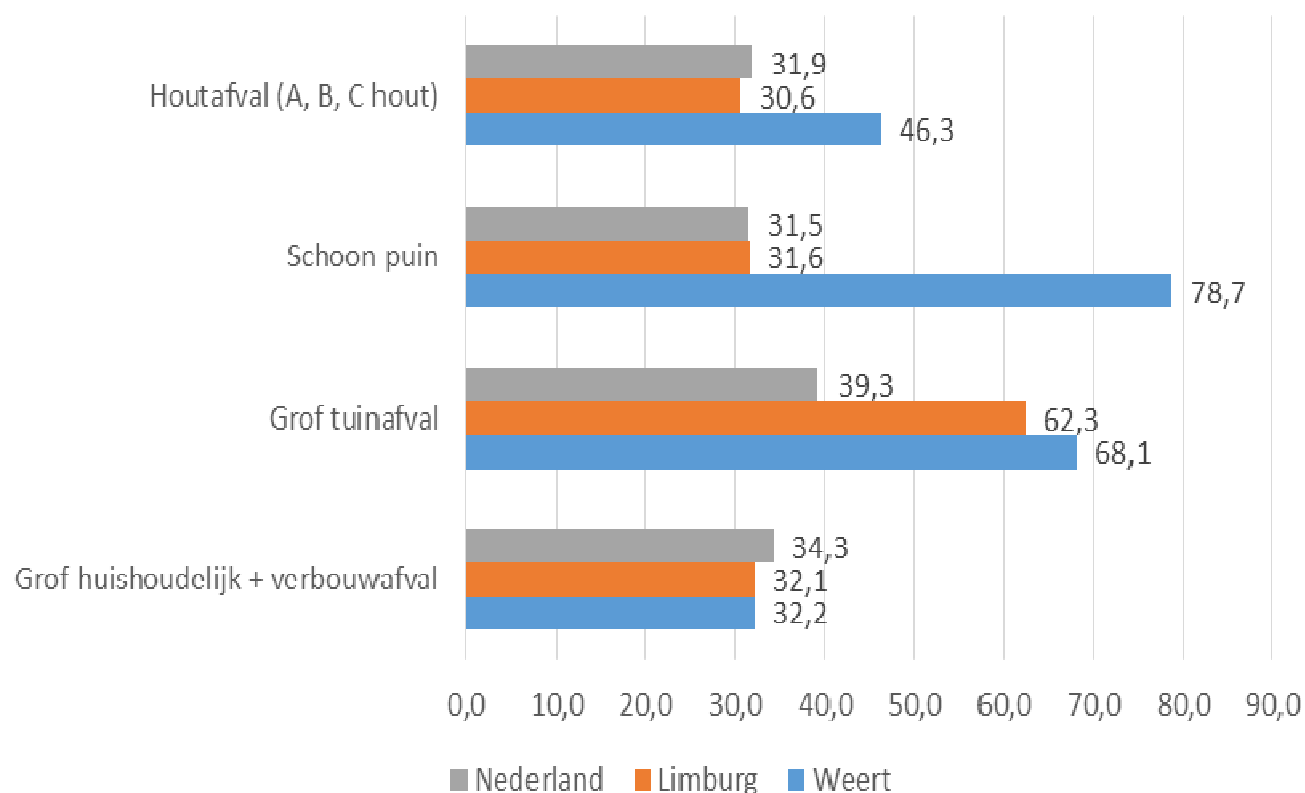
Afvalscheiding door huishoudens in kg/inw 2018

- Vergelijkbaar met Nederland
- Iets achter Limburg
- Kanttekeningen
  - Geen overdreven scheidingsdwang
  - Schone stromen
  - Nooit afkeur gehad PMD
  - Voorbeeld textiel (elders vervuiling tot 25%; Weert <5%)
    - Daardoor is nog vergoeding mogelijk
    - Momenteel papiermarkt dramatisch
- Overdreven scheidingsdwang is juist nu contraproductief nu China grenzen gesloten heeft; markt zit totaal verstopt

EN OP DE MILIEUSTRAAAT (= ANDER VRAAGSTUK)

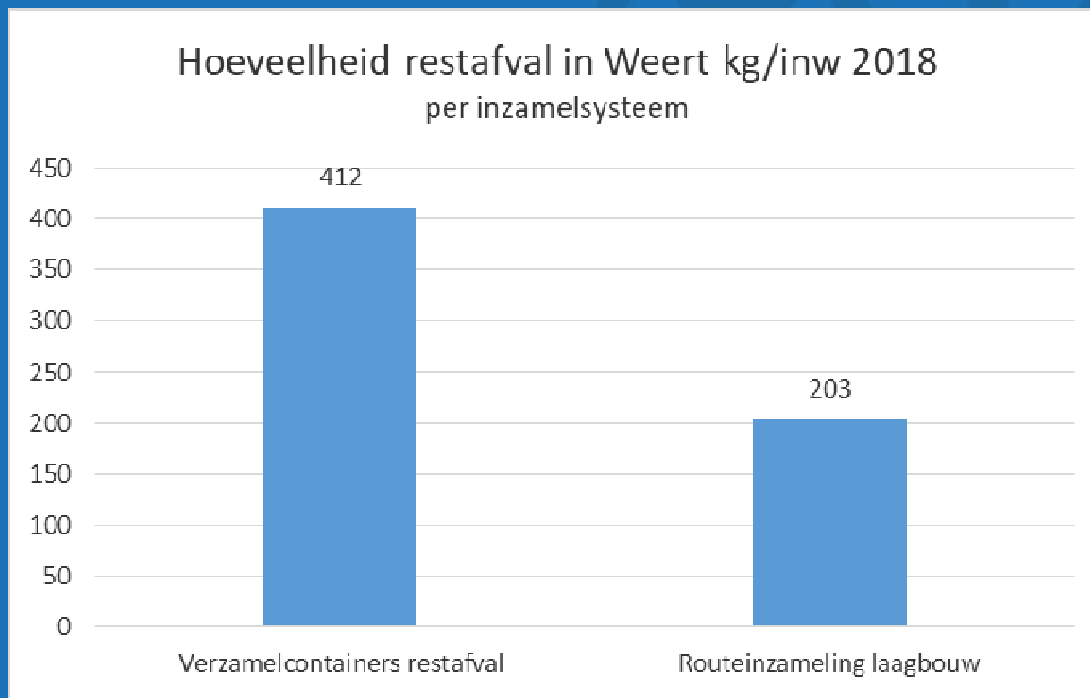
Volumineuze stromen milieustraat in kg/inw 2018

- Veel meer dan gemiddeld hout, puin en tuinafval
- Duidt op meeliften bedrijfjes
- Zeker omdat Weert in de verre omtrek de enige milieustraat is die nul-tarief kent
- Vanaf 1-12-2019 aangescherpt poortbeleid (ID-controle)
- Nadenken over verder aanscherping als poortbeleid niet voldoende oplevert
- Invoeren tarieven?

TERUG NAAR AFVALSCHEIDING DOOR HUISHOUDENS

- Goede scheiding van waardestromen
- Toch hoge hoeveelheid restafval
- Rara.....

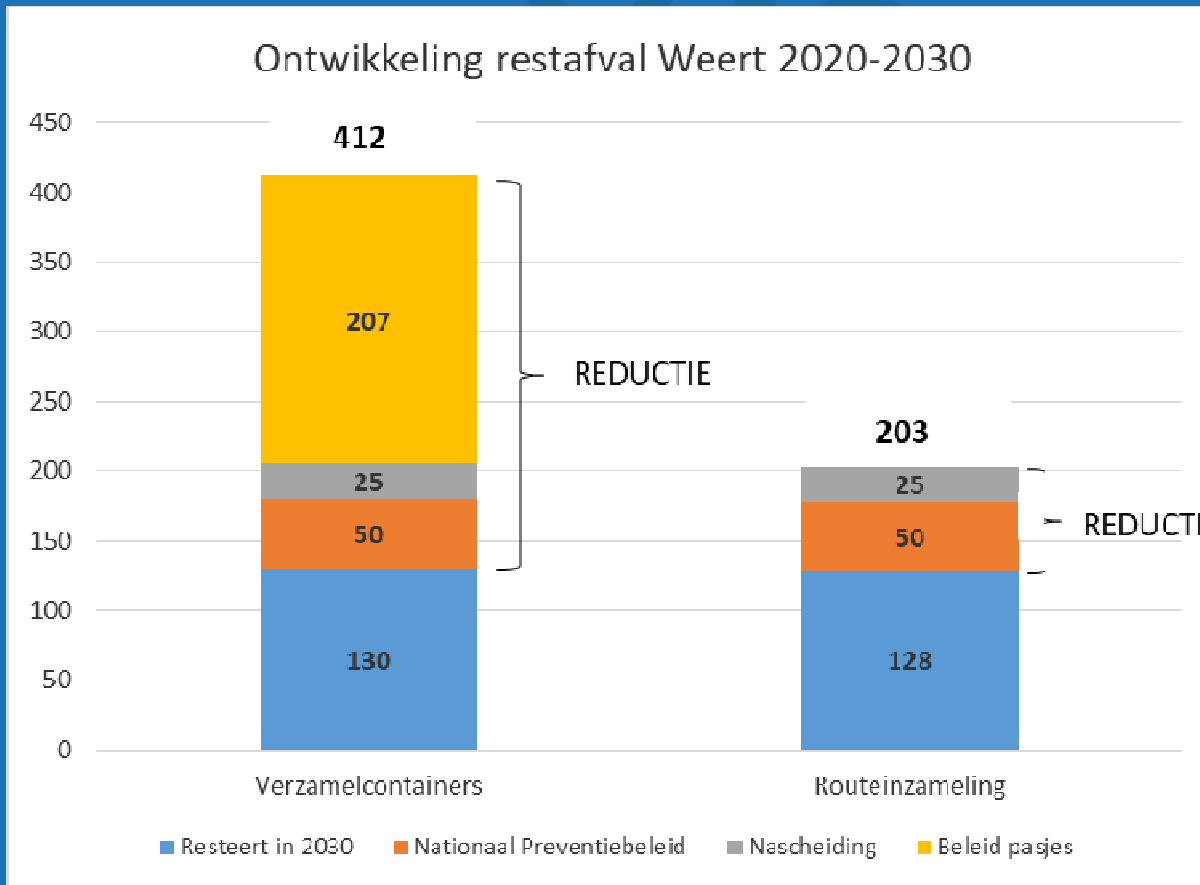
- 19.000 aansluitingen in de laagbouw
203 kg / inwoner restafval
- 4.400 aansluitingen appartementen
412 kg / inwoner restafval
- Aanscherpen toegangspassen is ingezet
- Nadenken over wenselijkheid van gebruikmaken bedrijven van gemeentelijk inzamelsysteem

GEMEENTE EN (NOG MEER) RIJKSBELEID AAN ZET

- Rijk:
  - afdwingen bij bedrijfsleven van preventie
    - Preventie, preventie, preventie
  - Zie de rol van het rijk bij het tot stand brengen van statiegeld
  - Weert 1^e gemeentelijk lid Statiegeld Alliantie
  - Materiaal en Productvoorschriften;
    - Pleidooi geen minderwaardig plastic opwerken voor kunstmatige vraag
- Gemeente:
  - Iedereen in alles faciliteren?
  - Aanscherpen toegang milieustraat en ondergrondse containers
  - Of zijn er grenzen?
  - Rol bedrijfsafval / reinigingsrecht?

DRAAIKNOPPEN VOOR RIJK EN GEMEENTE 2020-2030

- Rijks preventiebeleid: -50 kg
- Gemeente:
  - Nascheiding PMD: - 25 kg
  - Aanscherpen toegankelijkheid ondergrondse containers: - 25 kg
- Belangstelling nascheiding neemt toe
- Marktpositie veiligstellen
- Verwerking incl. nascheiding z.s.m. aanbesteden
- Kostenstijging te verwachten
- Maar marktmomentum is opportuun; minder meer

AANBESTEDING VERWERKING NA 1-1-2024

- Veiligstellen nascheidingspositie
- Huidig contract loopt tot 1-1-2024
- Nascheiding wordt populairder
- Capaciteit beperkt
- Op tijd schakelen (aanbesteding al in 2020 zijn beslag laten krijgen)

Contract	Partner	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1 Huishoudelijk Restafval HRA	Attero												
2 GFT	Attero												
3 Overslag Lozerweg (Attero - Renewi t.b.v. gemeente Weert)	Attero												
4 PMD nascheiding	Attero												
5 Drinkenkartons nascheiding	Attero												
6 Onderlinge verrekening transportkosten hra-gft	ASL												
7 PMD bronscheiding	Veolia Van Scherpenzeel												
8 Deelnemersovereenkomst Nedvang	Nedvang / Afvalfonds												

2. Afgeleide impliciete keuze

1. Strategische keuze

NIEUWE AFSPRAKEN VNG MET AFVALFONDS

Keuze Regie Ketenverantwoordelijkheid ROV*

v.a. 1-1-2020 t.m. uiterlijk 31-12-2022

- * ROV = Raamovereenkomst Verpakkingen Afvalfonds Verpakkingen – VNG
- Verpakkend bedrijfsleven is verantwoordelijk voor retoursysteem verpakkingen en halen recycledoelstellingen
- Het Verpakkend Bedrijfsleven heeft gemeenten ingehuurd om de op hen rustende verplichting te helpen waarmaken. Via Afvalfonds krijgen gemeente vergoeding.
- Sinds 1-1-2015 is gemeente uitvoerder van het hele retoursysteem van verpakkingen
  - Gemeente zamelt PMD in
  - Gemeente contracteert sorteerder voor overslag, transport, sortering en vermarkting
- Per 1-1-2023 wil Afvalfonds deze regie weer terugnemen
- In tussenfase 1-1-2020 tot 1-1-2023 kunnen gemeenten kiezen tussen drie varianten:
  - huidige regie voort zetten
  - Regie afgeven (aan Afvalfonds of aan Publiek Collectief)
    - Indien gemeente de ketenregie afgeeft dan krijgt ze enkel een vergoeding voor inzamling van PMD (€ 261,- per ton)
    - Daarbij moet gemeente kiezen of ze een vergoeding wil krijgen over brongescheiden tonnen of over nagescheiden tonnen. De combi kan in principe niet (tenzij gebieden worden aangewezen voor enkel bron- of enkel nascheiden)
- Zie onderstaand schema:

